higher education & training

Department:
Higher Education and Training
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

NASIENRIGLYN

NASIONALE SERTIFIKAAT (BEROEPSGERIG)

LANDBOUBESIGHEID
NKR VLAK 4

17 NOVEMBER 2022

Hierdie nasienriglyn bestaan uit 7 bladsye.

Kopiereg voorbehou

AFDELING A

VRAAG 1

1.1	1.1.1	B		
	1.1.2	A		
	1.1.3	A		
	1.1.4	A		
	1.1.5	D		
	1.1.6	C		
	1.1.7	A		
	1.1.8	B		
	1.1.9	C		
	1.1.10	D		
			(10 × 1)	(10)
1.2	1.2.1	Onwaar		
	1.2.2	Waar		
	1.2.3	Onwaar		
	1.2.4	Waar		
	1.2.5	Waar		
			(5 × 1)	(5)
1.3	1.3.1	E		
	1.3.2	H		
	1.3.3	L		
	1.3.4	A		
	1.3.5	J		
	1.3.6	C		
	1.3.7	F		
	1.3.8	B		
	1.3.9	D		
	1.3.10	G		
			(10 × 1)	(10)
1.4	1.4.1	Menslike kapitaal		
	1.4.2	Likiditeitskrisis		
	1.4.3	Toevoegsels/bylaes/addenda		
	1.4.4	Gelykbreek-ontleding		
	1.4.5	Balansstaat		
			(5 × 1)	(5)
				[30]

TOTAAL AFDELING A: 30

AFDELING B

VRAAG 2

2.1 2.1.1 Wanneer mense vir geen rede nie swak behandel word. Hulle kry nie dieselfde regte of voorregte as ander mense nie. Dit is gewoonlik gebaseer op geslag, ras, ouderdom, seksuele oriëntasie of godsdiens. (4 × 1) (4)

2.1.2 Die werknemers kan 'n klag of grief by sy/haar werkgewer aanhangig maak. (1 × 2) (2)

2.1.3
- Geagte vergoedingsongelyktheid
- Swak of onbillike werkstoestande
- Rasse- of seksuele diskriminasie
- Onbillike behandeling en teistering deur 'n kollega of toesighouer
- Verpligte mediese toetsing
- Enige gepaste antwoord (Enige 5 × 1) (5)

2.1.4
- Wanneer hulle kind sterf✓
- Wanneer hulle kind siek is✓
- In die geval dood van hulle:
  - Gade of lewensmaat✓
  - Die ouer of aanneem ouer✓
  - Grootouers✓
  - Kind of aangenome kind✓
  - Kleinkind✓
  - Broer/suster✓ (8 × 1) (8)

2.1.5
- Tekort aan voedselvoorraad
- Die hoë sterftekoers van werknemers
- Hoë afwesigheid van die werk
- Lae inkomste
- Lae produksie
- Verliese as gevolg van inperking
- Verlies aan inkomste vir werkers (Enige 6 × 1) (6)

2.2
- Leer ken die werkers.
- Beloon harde werk.
- Werkers moet erkenning kry vir hulle bydrae tot die plaas se sukses.
- Werkstoestande op die plaas moet aanvaarbaar wees.
- Organiseer spanbou.
- Verhoog bewustheid van Covid 19 en inentings. (Enige 5 × 1) (5)

[30]

VRAAG 3

BALANSSTAAT VAN TAKEALOT FARM ENTERPRISE SOOS OP 31 DESEMBER 2022✓

BATES	R	LIABILITIES	R
Vaste bates		**Langtermyn laste**	
Grond	500 000✓	Verbandlening – Landbank	R460 000✓
Vaste verbeterings	400 000✓		
Totale vaste bates	**900 000✓**	**Totale langtermyn laste**	**R460 000✓**
Medium-termyn bates		**Medium-termyn laste**	
Bokke vir teling	150 000✓	Banklening	95 000✓
Isuzu bakkie	75 000✓	Uitstaande lening vir Nissan vragmotor	100 000✓
Nissan vragmotor	140 000✓		
Stroper	160 000✓		
Varke	100 000✓		
Totale medium-termyn bates	**625 000✓**	**Totale medium-termyn laste**	**195 000✓**
Bedryfsbates		**Bedryfslaste**	
Geslagte bokke gereed vir verkoop	65 000✓	Koöperasies	125 000✓
Bokvoer aangekoop maar nie gebruik nie	85 000✓	Bankoortrekkings	80 000✓
Brandstof in tenk	40 000✓	Munisipale waterrekening	5 000✓
Vaste deposito – Nedbank	60 000✓		
Eskom rekening vooruit betaal	15 000✓		
Roots Meat – nie aangedui op die plaasonderneming se batelys nie	14 000✓		
Totale bedryfsbates	**279 000✓**	**Totale bedryfslaste**	**210 000✓**
TOTALE BATES	**1 804 000✓**	**TOTALE LASTE**	**865 000✓**
		Kapitale netto waarde	939 000✓
SALDO	**1 804 000✓**	**SALDO**	**1 804 000✓**

(30 × 1) **[30]**

VRAAG 4

4.1 Die bedrag oor R112 500 = R145 000 - R112 500✓
= R32 000✓
R20 250✓+ (25/100 × 32 500)✓✓

Belasting om te betaal = R20 250 + R8 125✓
= R28 375✓ (sonder afslag)
Nkosinathi sal belasting van R28 376 - (7 740 + 4680)✓
= R20 635 betaal✓

Ruth sal belasting van R28 375 - (R7740 + 4 680) ✓
= R28 375 - R12 420✓
= R15 955 betaal✓ (12 × 1) (12)

4.2 4.2.1
- Produk is die kombinasie van goedere en dienste wat ’n onderneming vir die teikenmark aanbied.
- Prys is die ruilwaarde van die produk of dienste.
- Plek verwys na die beweging van produkte of dienste na die kliënt.
- Promosie beteken aktiwiteite wat die goeie punte van die produkte kommunikeer en kliënte oortuig om te koop. (4 × 2) (8)

4.2.2
- Wanneer pryse laag is, kan bergingsfasiliteite gebruik word om die droëbone te berg totdat pryse verbeter het. Boer moet genoeg finansiële hulpbronne vir berging verseker terwyl gewag word dat die graan verkoop word. (2)

4.3
- Tjeks wat uitgereik en onder 'Uitgawes' ingeskryf is, is nog nie deur die ander party inbetaal nie.
- Deposito’s ontvang en ingeskryf onder 'Inkomste' verskyn nie op die bankstaat nie omdat die geld nog nie in die tjekrekening deponeer is nie.
- Tjeks wat ontvang en gedeponeer is, word teruggestuur vanweë onvoldoende fondse in die ander party se tjekrekening.
- Sekere uitgawes, byvoorbeeld bankkostes en stoporders, word direk van die tjekrekening afgetrek en is dus nog nie onder 'Uitgawes' aangeteken nie.
- Sekere inkomste word direk deur die ander party in die tjekrekening gedeponeer en moet nog onder 'Inkomste' aangeteken word.
- Daar kan foute in die 'Inkomste en Uitgawe' boek wees, byvoorbeeld R69 word as R96 op die bankstaat geskryf. (Enige 4 × 2) (8)

[30]

VRAAG 5

5.1 5.1.1
- Verbruikersvoorkeure
- Mededingers
- Markgrootte
- Nabyheid van die mark
- Infrastruktuur
- Demografiese tendense
- Bevolking en inkomstetendense (Enige 4 × 1) (4)

5.1.2
- Marksegmentering moet gedoen word om ’n teikenmark te kry.
- Vind uit wat die behoeftes en begeertes van die teikenmark is.
- Vind uit watter kwaliteit en die hoeveelheid hulle nodig het.
- Vind die bedrag of prys uit wat hulle sal betaal.
- Ontwikkel produkte en dienste wat aan hulle behoeftes voldoen.
- Vergelyk mededingers se produkte en dienste met joune.
- Doen marknavorsing met potensiële kliënte om die verkoopspotensiaal en lewensvatbaarheid van die besigheid te toets.
- Bied kwaliteit en aantreklike produkte en dienste aan.
- Ontwikkel ’n bemarkingstrategie. (Enige 5 × 1) (5)

5.2
- Hou die kontant in ’n toesluit kontantkas en hou dit in ’n kluis of toegesluite kas.
- Een persoon moet verantwoordelik wees vir kontant.
- Diegene wat skofte werk, moet teken vir die kontant wat vir hulle gegee word.
- Die persoon verantwoordelik vir die kontant moenie dieselfde persoon wees as die een wat rekening byhou nie.
- Bestuurders moet die kontant gereeld tel en dit met die kasboek vergelyk.
- Slegs bestuurders moet betaling van groot bedrae geld magtig.
- Die perk vir kontantuitgawes moet vasgestel word.
- Reik kwitansies uit vir beide kontant betalings en kontant ontvang en skryf dit in die kasboek.
- Verseker/vermy dat ’n groot bedrag kontant in die besigheid gehou word.
- Begroot vooruit vir die bedrag kontant wat benodig word. (Enige 4 × 1) (4)

5.3
- Rekords word as ’n geheuehulpmiddel gebruik.
- Hulle kan ’n waardevolle bron van inligting vir die beplanning van die plaasbesigheid wees.
- Word gebruik om huidige prestasie en prestasie van die verlede te ontleed.
- Rekords sal help om die fisiese en finansiële aspekte van die besigheid te beheer.
- Rekords is nodig wanneer vir krediet aansoek gedoen word.
- Hulle is ’n bron van inligting wat verlang word vir die voltooiing van inkomstebelastingopgawes.
- Hulle bied ’n relatiewe eenvoudige en vinnige manier om vas te stel wat die banksaldo is. (Enige 4 × 1) (4)

Kopiereg voorbehou

5.4
- Prysing na die mark
- Prysing teenoor jou kostes
- Gelykbreekprysing (3 × 1) (3)

5.5 Bruto plaasinkomste R800 000
Tel by:✓ Nie- plaasinkomste R120 000
R920 000✓✓

Minus:✓Algehele kostes R150 000
Inkomstebelasting R124 300
Salarisse R110 000✓✓

Bedrag beskikbaar vir 'n nuwe lening: R920 000✓- R384 300✓ = R535 700 (10)
[30]

TOTAAL AFDELING B: 120
GROOTTOTAAL: 150

Kopiereg voorbehou